

Tisková zpráva

Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků z Ukrajiny – únor/březen 2023

- ⊗ O vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny se zajímají necelé dvě pětiny (39 %) českých občanů.
- ⊗ 56 % českých občanů souhlasí s přijímáním uprchlíků z Ukrajiny.
- ⊗ 11 % občanů je pro možnost trvalého usazení se ukrajinských uprchlíků zde, dalších sedm desetin (71 %) upřednostňuje pouze dočasné přijetí s následným návratem do země původu.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V šetření, jež proběhlo v období od konce ledna do konce druhé dekády března 2023, Centrum pro výzkum veřejného mínění dotazovalo sadu otázek týkajících se postojů české veřejnosti k přijímání uprchlíků z Ukrajiny. Dotazovaní konkrétně vyjadřovali své postoje k přijímání ukrajinských uprchlíků a k možnosti jejich trvalého usazení se v České republice. Součástí dotazování bylo i zmapování zájmu o aktuální vývoj okolo této situace.

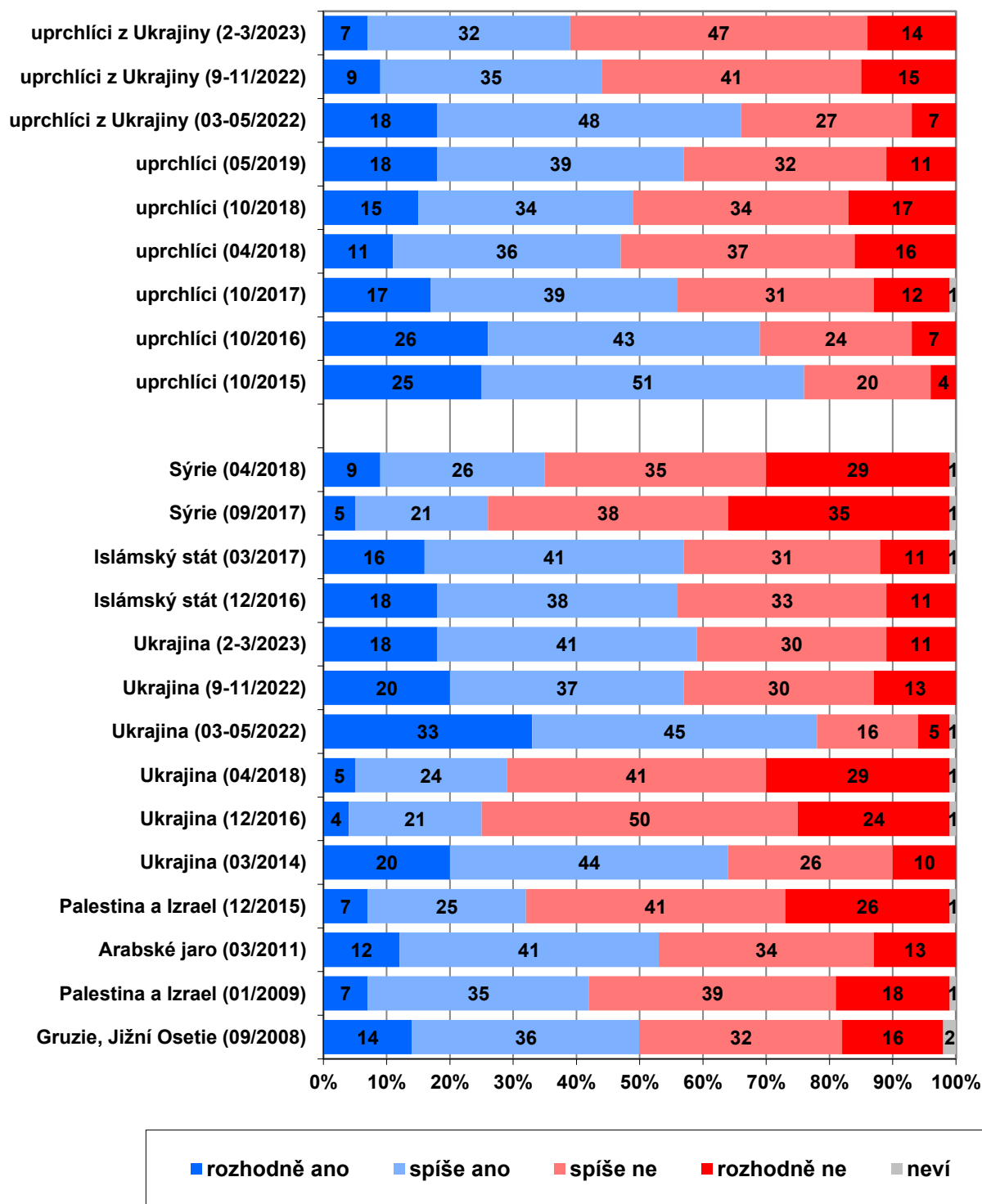
Zájem¹ o aktuální vývoj situace kolem uprchlíků z Ukrajiny se v průběhu uplynulého roku výrazně snižoval, když v období od jara loňského roku, kdy se pohyboval na úrovni dvou třetinové většiny (66 %), do podzimu, kdy byl zaznamenán na úrovni 44 %, klesl o 22 procentních bodů. Poslední šetření realizované v únoru a březnu 2023 pak dokládá, že tento pokles pokračoval i následně, i když už nebyl tak ostrý. Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, o aktuální vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny se zajímají asi dvě pětiny (39 %) českých občanů, v tom 7 % rozhodně a 32 % spíše, naopak nezájem vyjádřilo 61 % respondentů, z nichž 14 % se o vývoj dané situace nezajímá rozhodně a 47 % se o něj nezajímá spíše. V porovnání s předchozím výzkumem z podzimu 2022 se tak zájem o vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny snížil o dalších 5 procentních bodů. V dlouhodobém srovnání se zájmem o vývoj situace okolo uprchlíků obecně, který v kompletním přehledu nabízí graf 2, je patrné, že po prvotním vzepětí z loňského jara, které zájem o vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny postavilo velmi vysoko i mezi nejruznějšími událostmi v mezinárodním kontextu, se tento takto specificky orientovaný zájem snížil a dostal se na úroveň, která je nižší, než jaký byl zájem o vývoj situace okolo uprchlíků obecně v letech 2015 až 2019.

Pokud srovnáme současný zájem o dění kolem uprchlíků z Ukrajiny s jinými událostmi ve světě, vidíme, že je zřetelně nižší ve srovnání se souběžně zjišťovaným zájmem o vývoj situace na samotné Ukrajině. Ve svém maximu pak zájem o vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny vesměs převyšoval zájem o jiné události v mezinárodním kontextu a i po svém zaznamenaném propadu v průběhu uplynulého roku stále ještě převyšuje zájem o vývoj situace v Sýrii nebo na Ukrajině, jak je zaznamenávaly výzkumy v letech 2016 až 2018.

Zájem o vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny se zvyšuje spolu s nejvyšším dosaženým vzděláním a s deklarovaným obecným zájmem o politiku. Velmi silně je pak propojený se zájmem o vývoj situace na Ukrajině.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o aktuální vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

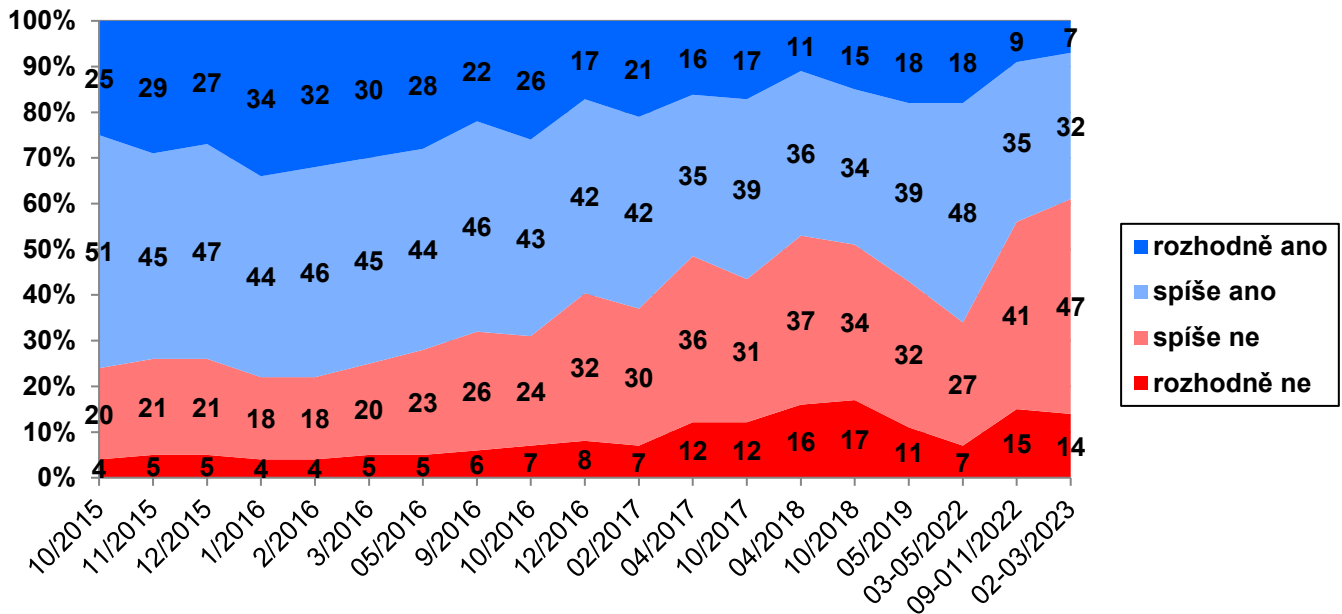
Graf 1: Srovnání zájmu o vybrané události (%)

Pozn.: Otázka pokládána v období let 2015 až 2019 se týkala uprchlíků obecně.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2: Zájem o aktuální vývoj situace okolo uprchlíků – časové srovnání (%)

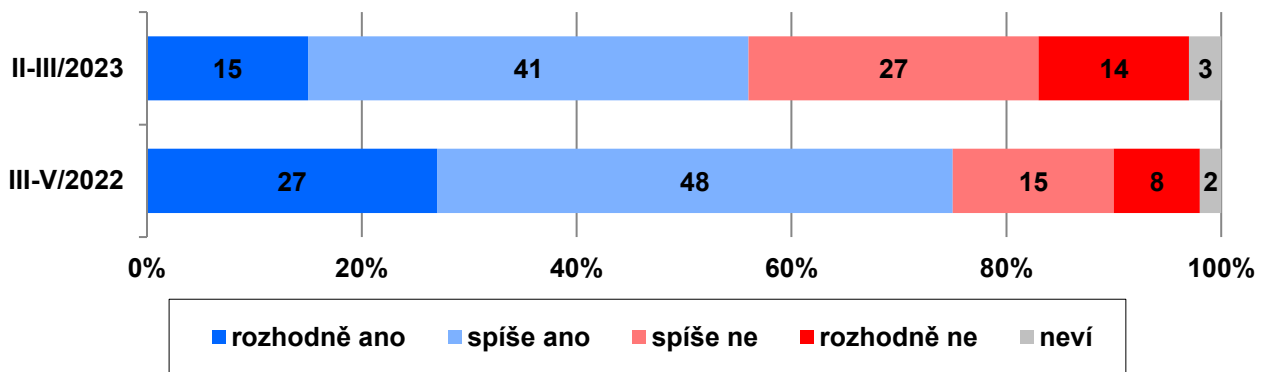

Pozn.: Otázka pokládaná v období let 2015 až 2019 se týkala uprchlíků obecně. Dopočet do 100 % je tvořen odpovědí „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Respondentů jsme se dále konkrétně ptali na jejich názor na přijímání uprchlíků z Ukrajiny (viz graf 3).

Graf 3: Názor na přijetí uprchlíků z Ukrajiny² (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

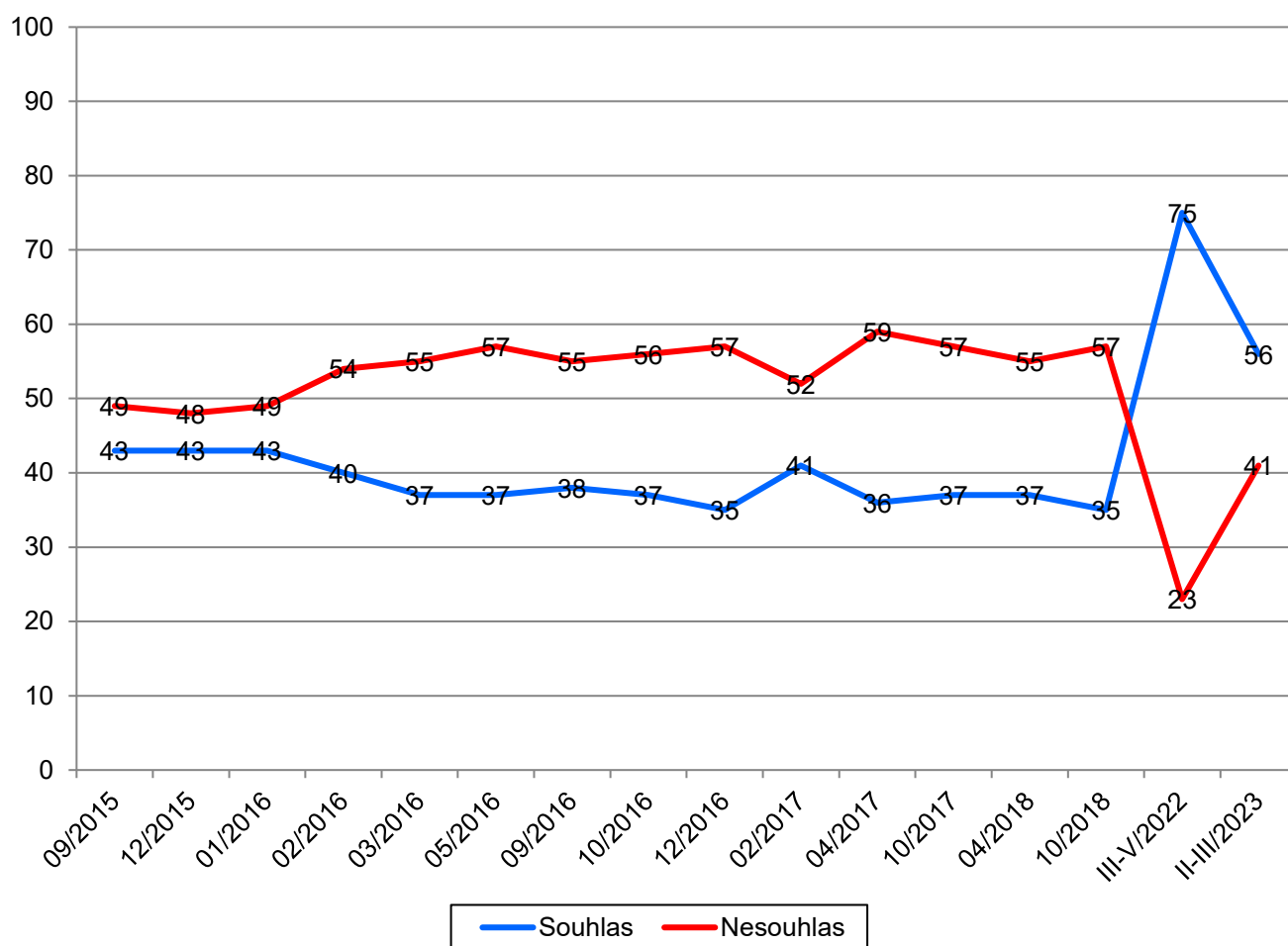
Jak vyplývá z výsledků v grafu 3, souhlas s přijímáním uprchlíků z Ukrajiny vyjádřila nadpoloviční většina (56 %) dotázaných, přičemž 15 % odpovědělo, že „rozhodně ano“, a 41 % zvolilo odpověď „spíše ano“. Proti přijetí uprchlíků z Ukrajiny se postavily asi dvě pětiny (41 %) respondentů, přičemž 14 % oslovených uvedlo variantu odpovědi „rozhodně ne“ a 27 % odpovědělo, že „spíše ne“. Zbývající 3 % respondentů nedokázala odpovědět a zvolila variantu „nevím“.

² Znění otázky: „Válka na Ukrajině způsobila nárůst počtu uprchlíků. Měla by Česká republika přijmout uprchlíky z Ukrajiny? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

V porovnání s výzkumem realizovaným na jaře roku 2022, který obsahoval stejnou otázku, došlo k poměrně výraznému snížení podílu souhlasících s přijímáním uprchlíků z Ukrajiny (pokles celkově o 19 procentních bodů, přičemž o 12 procentních bodů poklesl rozhodný souhlas a o 7 procentních bodů poklesl podíl spíše souhlasících) při souběžném zvýšení podílu nesouhlasících (o 18 procentních bodů, přičemž rozhodný nesouhlas se zvýšil o 6 procentních bodů a podíl spíše nesouhlasících stoupl o 12 procentních bodů).

V období let 2015 až 2018 byla v šetřeních CVVM pokládána podobná otázka zkoumající na stejné škále postoje českých občanů k přijímání uprchlíků z oblastí postižených ozbrojeným konfliktem na východě Ukrajiny. Jak ukazují výsledky v grafu 4, k jejich přijímání se česká veřejnost stavěla mnohem odmítavěji, když ve všech tehdejších výzkumech nesouhlas převažoval nad souhlasem a ten měl tendenci v čase spíše klesat. A ačkoli v aktuálním šetření došlo k výraznému poklesu souhlasu oproti loňskému jaru, zůstal i nyní celkový souhlas většinovým a výrazně vyšším, než byl v letech 2015 až 2018 souhlas s přijímáním uprchlíků z oblastí postižených konfliktem na východě Ukrajiny.

Graf 4: Postoj k přijímání uprchlíků z Ukrajiny³ – časové srovnání (%)

Pozn.: Souhlas tvoří odpovědi „rozhodně ano“ a „spíše ano“, nesouhlas zahrnuje odpovědi „spíše ne“ a „rozhodně ne“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

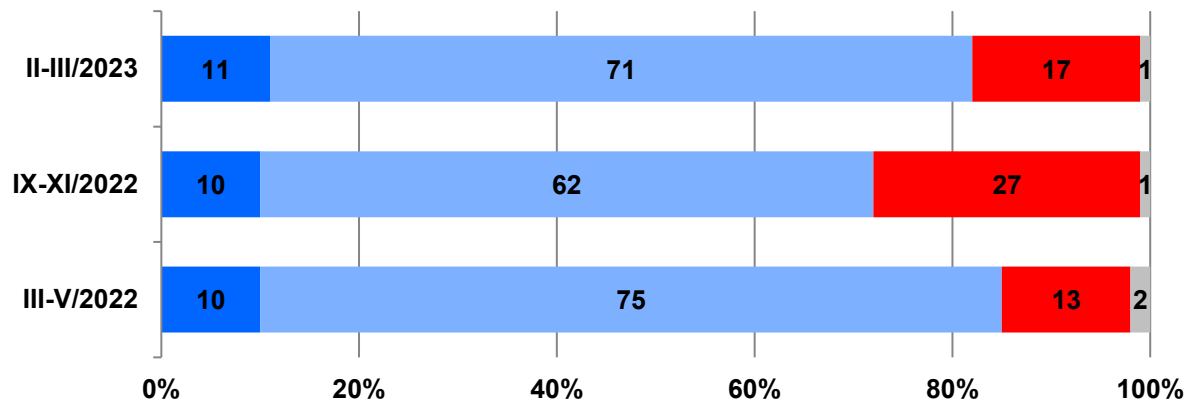
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že vyšší podporu přijímání uprchlíků z Ukrajiny vyjadřují muži, mladí lidé ve věku do 29 let, absolventi vysokých škol, dotázaní s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti a ti, kdo se zajímají o situaci na

³ Otázka pokládaná ve výzkumech z let 2015 až 2018 zněla: „Konflikt na východní Ukrajině také způsobil nárůst počtu ukrajinských uprchlíků. Měla by Česká republika přijmout Ukrajince z oblastí postižených válečným konfliktem? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Ukrajíně či o situaci okolo uprchlíků z Ukrajiny. Naopak silnější nesouhlas byl zaznamenán mezi ženami, středoškoláky a vyučenými bez maturity a lidmi, kteří životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou, případně jako „ani dobrou, ani špatnou“.

Graf 5: Postoj k přijetí uprchlíků z Ukrajiny⁴ (%)

- **Ano, měli bychom je přijmout a nechat je usadit se zde**
- **Ano, měli bychom je přijmout do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu**
- **Ne, neměli bychom přijímat tyto uprchlíky**
- **Neví**

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Upřesňující otázka zkoumající postoje k přijímání uprchlíků z Ukrajiny ukázala (viz graf 5), že více než desetina (11 %) občanů je pro možnost trvalého usazení se těchto uprchlíků zde, dalších přibližně sedm desetin (71 %) upřednostňuje pouze dočasné přijetí s následným návratem do země původu, jakmile bude takový návrat možný, a asi šestina (17 %) si myslí, že bychom zde uprchlíky z Ukrajiny neměli přijímat vůbec.

Oproti podzimu minulého roku jsme přitom zaznamenali pokles podílu kategorického odmítnutí přijímání uprchlíků z Ukrajiny (o 10 procentních bodů) ve prospěch nárůstu podílu souhlasu s jejich dočasným přijetím (nárůst o 9 procentních bodů). Rozložení odpovědí na tuto otázku se tak výrazně přiblížilo tomu, jak na ni dotázaní odpovídali na jaře roku 2022, i když tehdy byl podíl kategorického nesouhlasu ještě o čtyři procentní body nižší a souhlas s dočasným pobytem naopak o 4 procentní body vyšší než v aktuálním šetření.

Pro trvalé přijímání uprchlíků z Ukrajiny jsou častěji mladí lidé ve věku od 20 do 29 let, absolventi vysokých škol, lidé se zájmem o politiku obecně a ti, kdo se rozhodně zajímají o vývoj situace na Ukrajině nebo o situaci okolo uprchlíků z Ukrajiny. Naopak proti přijímání uprchlíků z Ukrajiny se ve zvýšené míře vyslovovali dotázaní se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity, ti, kdo životní úroveň vlastní domácnosti hodnotí jako špatnou, lidé nezajímající se vůbec o politiku, ti, kdo se nezajímají o vývoj situace na Ukrajině, a ti, kdo se rozhodně nezajímají o vývoj situace okolo uprchlíků z Ukrajiny.

⁴ Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, měla by Česká republika přijmout uprchlíky z Ukrajiny? Ano, měli bychom je přijmout a nechat je usadit se zde, ano, měli bychom je přijmout do doby, než budou schopni vrátit se do země svého původu, ne, neměli bychom přijímat tyto uprchlíky.“

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v23-02
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	31. 1. – 20. 3. 2023
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	861
Počet tazatelů:	73
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PM_11m; SR_20; PM_203
Kód zprávy:	pm230628
Zveřejněno dne:	28. června 2023
Zpracoval:	Jan Červenka

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
